

NORGES HØYESTERETT

Den 8. desember 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Skoghøy, Matheson og Arntzen i

HR-2021-2433-U, (sak nr. 21-153222STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Fredrik Berg)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Alf Martin Evensen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Anken gjelder lagmannsrettens beslutning om å nekte anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og saksbehandlingen fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (2) A ble 24. april 2020 tiltalt for *grov økonomisk utroskap* (post I a og b), jf. straffeloven (1902) § 276, jf. § 275 første ledd, jf. annet ledd, *grov økonomisk utroskap* (post II), jf. straffeloven (1902) § 276, jf. § 275 første ledd, jf. annet ledd og straffeloven § 391, jf. § 390, *grovt bedrageri* (post III a og b), jf. straffeloven (1902) § 271, jf. § 270 første ledd nr. 1, jf. annet ledd, *skattesvik* (post IV), jf. ligningsloven § 12-1 nr. 1 bokstav a, *mangelfull bokføring* (post V), jf. bokføringsloven § 15 første ledd annet straffalternativ, jf. § 2, § 7, § 4, *ulovlig alkoholsalg* (post VI), jf. alkoholloven § 10-1 tredje ledd, jf. § 3-1 første ledd, *grov avgiftsunndragelse* (post VII), jf. merverdiavgiftsloven § 21-4 første ledd annet straffalternativ, *grov selvvasking* (post VIII), jf. straffeloven (1902) § 317 fjerde ledd, jf. annet ledd, jf. første ledd og *mangelfull bokføring* (post IX), jf. bokføringsloven § 15 første ledd annet straffalternativ, jf. § 2, § 7, § 4.
- (3) Ved Vestfold tingretts dom 25. februar 2021 ble A dømt i samsvar med tiltalen til fengsel i to år. A ble også dømt til å betale erstatning til Skatteetaten på 10 365 189 kroner og til å tåle inndragning av fem millioner kroner til staten, jf. straffeloven (1902) § 34, jf. straffeloven § 67. Endelig ble A i medhold av straffeloven (1902) § 29 og straffeloven § 56 fradømt retten til å være eier, styremedlem, daglig leder eller reell leder i norsk selskap av enhver art eller utenlandsk selskap med hovedkontor, filial eller annen forretningsmessig tilknytning til Norge, samt til å være innehaver av et enkeltpersonforetak, på ubestemt tid.
- (4) A anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, saksbehandlingen og straffutmålingen. Det ble også krevd ny behandling av sivile krav.
- (5) Agder lagmannsrett avsa 20. september 2021 beslutning med slik slutning:

«Anken som gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalen post VIII henvises til ankeforhandling.

For øvrig nektes anken fremmet.»

- (6) A har anket beslutningen til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling. Det anføres at det ikke var forsvarlig å avgjøre anken etter en skriftlig og forenklet behandling. Det anføres også at begrunnelsen er mangelfull, da den ikke viser at det er foretatt en reell overprøving av tingrettens dom.
- (7) *Påtalemyndigheten* har påstått anken forkastet. Etter påtalemyndighetens syn har lagmannsretten foretatt en reell overprøving av tingrettens dom på bakgrunn av anførslene i anken. Det er videre vist til at det strenge vilkåret for ankenektelse er oppfylt i denne saken.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd. Dette omfatter blant annet om begrunnelsen viser at lagmannsretten har foretatt en reell overprøving av tingrettens dom på bakgrunn av hva som er anført i anken, og gitt svar på hvorfor anken klart ikke vil føre frem. Prøvingen omfatter også om det ut fra retts- og bevissspørsmålene i saken var forsvarlig å nekte anken fremmet på grunnlag av en skriftlig og forenklet behandling.
- (9) For samtlige tiltaleposter har tingretten ikke bare lagt vekt på vitneforklaringer, men også skriftlig dokumentasjon, herunder rapporter fra tollmyndigheter, regnskaper, skriftlig korrespondanse og grunnlagsrapporter fra Skanlog VSD AS, som har vært avtalepartner for lager og logistikk for ett av de selskapene som tiltalte har drevet. Bevisbildet i denne saken er således annerledes enn i HR-2021-2058-A, hvor domfellelsen hovedsakelig bygde på vurderingen av troverdigheten av tiltaltes og fornærmedes forklaringer, og hvor Høyesterett fant at en reell overprøving vanskelig kunne skje på annen måte enn ved muntlig ankeforhandling.
- (10) Ankeutvalget er likevel kommet til at lagmannsrettens nektelsesbeslutning må oppheves, da lagmannsretten hovedsakelig har vist til tingrettens bevisvurdering og i liten grad har foretatt en selvstendig overprøving av bevisene. Dette gjelder i særlig grad ved vurderingen av tiltalens post I og III b, men gjør seg også gjeldende for de øvrige tiltalepostene.
- (11) I tillegg er anførslene i domfeltes anke til lagmannsretten i begrenset grad gjengitt. Dette er særlig fremtredende for tiltalens post I, II og III a og b, men også for øvrig er anførslene i anken til lagmannsretten i liten grad gjennomgått.
- (12) Tingrettens dom er gjennomgående grundig, men faktum er komplisert og langt fra oversiktlig. Som fremholdt i HR-2021-2058-A avsnitt 40, er det ikke tilstrekkelig at lagmannsretten slutter seg til tingrettens bevisvurdering, men den må – på bakgrunn av det som er anført i anken – foreta en selvstendig prøving av bevisene og forklare hvorfor det er klart at anken ikke vil føre frem. Det har lagmannsretten i liten grad gjort.
- (13) Lagmannsrettens beslutning må etter dette oppheves for så vidt gjelder de delene av anken som ble nektet fremmet.
- (14) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves for så vidt gjelder de delene av anken som ble nektet fremmet.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)